

Fødsler i Grønland 2023

Indhold

Resumé.....	2
Baggrund	3
Formål	3
Materiale og metode	3
Resultater.....	3
Fertilitet.....	4
Fertilitetskvote i regionerne	4
Aldersbetingede fertilitetskvote	5
Fødesteder	6
Fødsler i sundhedsregionerne	6
Fødsler på ikke udpegede fødesteder	7
Fødselsvægt	7
Perinatal dødelighed.....	8
Perinatal dødelighed i 2023.....	8
Samlet perinatal dødelighed i 2018-2023	8
Neonatal dødelighed	9
Neonatal dødelighed i 2023.....	9
Samlet neonatal dødelighed 2018-2023	10
For tidlige fødsler	11
Indgriben i fødsel	11
Udviklingen i Fødselstal i Grønland.....	12
Diskussion	13
Referencer.....	16

Resumé

I 2023 var regionssygehusene i Ilulissat, Sisimiut og Qaqortoq samt landshospitalet i Nuuk og sundhedscentret i Tasiilaq fødesteder. Der blev i løbet af året født 722 levendefødte børn, hvor 340 var piger og 382 var drenge. I forhold til antal kvinder i den fertile alder (fertilitetskvote), blev der født flest børn, hvor moderen havde bopæl i region Disko og færrest, hvor moderen havde bopæl i region Sermersooq. Gennemsnitsalderen for fødende i 2023 var 29 år, hvor den yngste var 16 år og den ældste 45 år. Der blev født flest børn af mødre i alderen 20-34 år, men der var også relativt mange, som fik børn inden, de var fyldt 20 år. Den samlede fertilitetskvote var på 1.736, som er det antal børn 1.000 kvinder i gennemsnit vil få i løbet den fertile alder, hvis fertiliteten er den, som den var i 2023.

Da der var fem hold tvillinger, var der i alt 723 fødsler, hvoraf 517 fødsler (71,5 %) foregik på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk. Dette afspejlede ikke det underliggende befolkningsgrundlag i regionen, da fødende fra andre regioner blev henvist hertil. Regionssygehuset i Ilulissat varetog herudover et betydeligt antal fødsler (13,4 %). Cirka to tredjedele (59,3 %) af fødslerne blev varetaget i den region, den fødende bopælsmæssigt tilhørte. Der var fem fødsler på ikke udpegede fødesteder, hvoraf fire var for tidlige fødsler.

I 2023 var den perinatale dødelighed (dødfødte og død inden 1. leveuge pr. 1.000 levendefødte børn) 15,1 pr. 1.000 nyfødte børn, og den neonatale dødelighed (død indenfor 28 dage pr. 1.000 levendefødte børn) 8,3 pr. 1.000 levendefødte børn. Over en 6-årig periode var den samlede perinatale dødelighed på 12,6 pr. 1.000 nyfødte børn og den samlede neonatale dødelighed 8,4 pr. 1.000 levendefødte børn.

Ud af 728 børn, blev 83 (11,3 %) født før 37 fulde graviditetsuger og 52 (7,2 %) efter 41 graviditetsuger.

Ud af 723 fødsler på landsplan endte 79 (10,9 %) med kejsersnit – heraf var 21 planlagte og 58 akutte.

Set over en 10-årig periode har fødselstallet været faldende, hvor fødselstallet i 2023 var det laveste. Tendensen var dog mindre udtalt, når den blev sat i relation til kvinder i den fertile alder. Sammenlignet med tidligere år, sås der en tendens til en stigende gennemsnitsalder for fødende samtidig med, at der blev født færre børn.

Grønland ser nu ud til at nærme sig de andre nordiske lande, hvor der bliver født under to børn pr. kvinde, som betyder, at befolkningen ikke længere reproducerer sig selv.

Baggrund

I 2023 var regionssygehusene i Ilulissat, Sisimiut og Qaqortoq samt landshospitalet i Nuuk og sundhedscentret i Tasiilaq fødesteder. Regionssygehuset i Aasiaat (sundhedsregion Disko) var ikke fødested i 2023. Fødende fra sundhedsregion Disko blev derfor henvist til Ilulissat regionssygehus (sundhedsregion Avannaa) eller til Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

Formål

Formålet med denne rapport er at give et overblik over fødsler, fødesteder og andre faktorer relateret til fødsler i Grønland i 2023.

Materiale og metode

Denne rapport er baseret på dataudtræk og indberetninger af fødsler fra 2023 samt data over fødsler fra de sidste fem år. Alle fødsler i landet er løbende indberettet til Landslægeembedet via en fødselsanmeldelsesblanket på den enkelte fødsel. Herudover er data vedrørende alle fødsler blevet registreret i den elektroniske patientjournal Cosmic, hvorfra der er lavet et dataudtræk, så der foreligger en samlet oversigt over alle fødsler i landet. Inkomplette data er suppleret og verificeret ud fra de enkelte fødselsanmeldelser og journalopslag i Cosmic. Data er herudover sammenholdt med fødselsdata fra Grønlands Statistik og Danmarks Statistik. Opgørelser fra Grønlands Statistik har små afvigelser fra denne opgørelse som følge af afvigende registreringer i Cpr-register, hvor Grønlands Statistik trækker data fra. I dele af denne rapport medtælles dødfødte, som er kommet til verden efter udgangen af 28. svangerskabsuge svarende til de aktuelt gældende regler i Grønland. Fostre, der har vist livstegn uden for livmoderen, medregnes som levendefødte uanset graviditetens længde. Beregningerne i denne rapport er udført i Excel.

Resultater

Følgende tabel viser, hvordan antallet af nyfødte og fødsler var fordelt.

Tabel 1: Fordeling af antal nyfødte børn og fødsler	
Nyfødte børn i alt	728
Nyfødte børn født i Grønland	727
Levendefødte børn i alt	722
Levendefødte børn født i Grønland	721
Fødsler i alt	723
Fødsler i Grønland	722

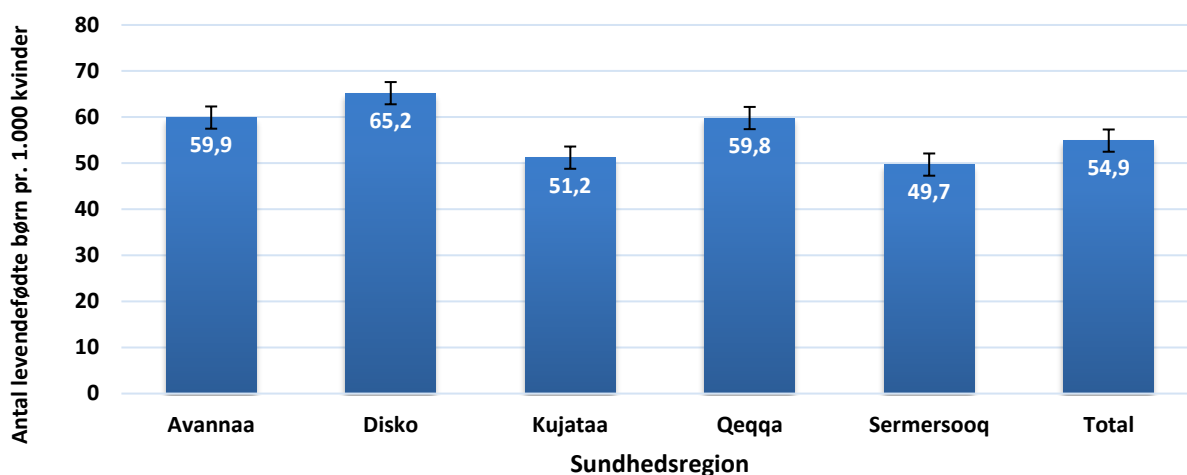
I alt i 2023 blev der født 728 børn, hvor moderen havde bopæl i Grønland, men hvor en fødsel var henvist til at blive varetaget på Rigshospitalet i Danmark. Der var seks dødfødte børn, så der i alt var 722 levendefødte børn, som var fordelt på 340 piger og 382 drenge. Der var fem hold tvillinger, så der i alt var 723 fødsler, hvor 722 af dem foregik i Grønland.

Fertilitet

Fertilitetskvote i regionerne

Følgende figur viser, hvor mange levendefødte børn, der blev født af mødre med bopæl i de forskellige sundhedsregioner.

Figur 1: Fertilitetskvote i sundhedsregionerne (N=722)¹

¹Antal kvinder i den fertile alder er baseret på midtårs-befolkningstal 2023 fra Grønlands Statistik.

I alt 12 kvinder, som var bosat udenfor kommuneinddelingen, indgår ikke i det totale antal kvinder i den fertile alder (1). En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn i Danmark, som indgår i det totale antal levendefødte børn.

²Antal levendefødte børn pr. 1.000 kvinder i den fertile alder (15-49 år) i regionen.

Det ses af tallene, at der i 2023 blev født relativt flest børn af mødre fra region Disko – herefter fulgte region Avannaa og Qeqqa med stort set den samme fertilitetskvote. Region Sermersooq og Kujataa lå under landsgennemsnittet. Hvis usikkerheder (angivet som sort lodret linje) inkluderes, ser det ud til at nogle forskelle regionerne i mellem kan skyldes tilfældig variation.

Aldersbetingede fertilitetskvoteinter

Følgende tabel viser antal levendefødte børn i forhold til moderens alder, som er opdelt i 5-års aldersintervaller.

Tabel 2: Aldersbetingede og samlet fertilitetskvoteinter (N=722)			
Alder	Antal levendefødte ¹	Antal kvinder i aldersinterval ²	Fertilitetskvoteinter ³
15-19	44	1.708	25,8
20-24	153	1.837	83,3
25-29	205	2.211	92,7
30-34	204	2.378	85,8
35-39	95	2.024	46,9
40-44	20	1.698	11,8
45-49	1	1.285	0,8
Total	722	13.141	54,9
Samlet fertilitetskvoteinter⁴			1.736

¹ En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn i Danmark, som indgår i det totale antal levendefødte børn.

² Antal kvinder i den fertile alder er baseret på midtårsbefolkningstal 2023 fra Grønlands Statistik. I alt 12 kvinder, som var bosat udenfor kommuneinddelingen, indgår ikke i det totale antal kvinder i den fertile alder (1).

³ Antal levendefødte børn pr. 1.000 kvinder i hver 5-års aldersgruppe i den fertile alder (15-49 år).

⁴ Den samlede fertilitetskvoteinter udregnes ved at summere de aldersbetingede fertilitetskvoteinter for herefter at gange med 5, som er aldersintervallerne, hvori den aldersbestemte fertilitetskvoteinter er beregnet.

De enkelte fertilitetskvoteinter er udregnet for hver aldersgruppe. Fertilitetskvoteinteren er det antal børn 1.000 kvinder i aldersgruppen har fået i det pågældende år. Herudover viser tabellen den samlede fertilitetskvoteinter, der er det antal børn, som 1.000 kvinder i gennemsnit vil få, fra de er 15-49 år, hvis ingen af kvinderne dør før de fylder 50 år, og de føder netop så mange børn som angivet ved årets fertilitetskvoteinter.

Af tabellen ses, at de højeste aldersbetingede fertilitetskvoteinter lå i aldersgrupperne 20-34 år. Den samlede fertilitetskvoteinter viser, at 1.000 kvinder i løbet den fertile alder i gennemsnit vil få 1.736 børn, hvis fertiliteten forbliver, som den var i 2023.

Den gennemsnitlige alder for fødende kvinder i 2023 var 29 år (16-45 år). Der var 44 teenagepiger (15-19 år), som fødte et barn i 2023.

Fødesteder

Fødsler i sundhedsregionerne

Følgende tabel viser det totale antal fødsler inklusiv dødfødte i Grønland fordelt på sundhedsregioner.

Fødested	Antal fødsler	Andel af total
Dronning Ingrid's Hospital	517	71,5 %
Sundhedsregion Avannaa	97	13,4 %
Sundhedsregion Disko	1	0,1 %
Sundhedsregion Kujataa	16	2,2 %
Sundhedsregion Qeqqa	48	6,6 %
Sundhedsregion Sermersooq (Tasiilaq)	43	5,9 %
Rigshospitalet ¹	1	0,1 %
Total	723	100 %

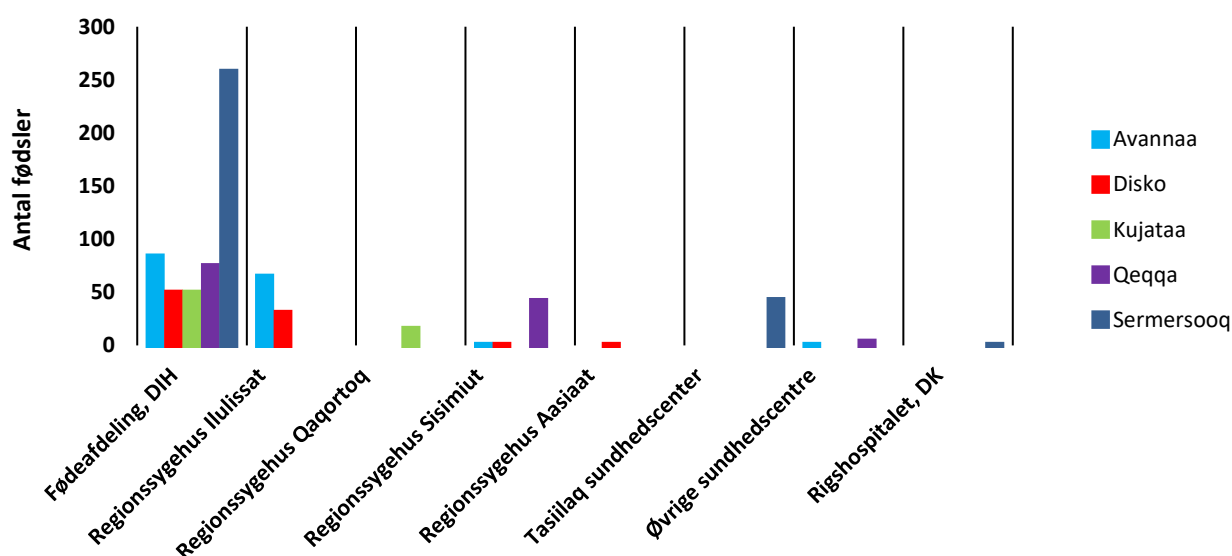
¹ En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn på Rigshospitalet i Danmark, som indgår i det totale antal nyfødte børn (1).

Mere end to tredjedele (71,5 %) af de nyfødte børn blev født på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

Regionssygehuset i Ilulissat var det næststørste fødested, hvor 13,4 % af alle fødsler blev varetaget.

Følgende figur viser, hvor mange af fødslerne i 2023, der foregik i det fødeditrikt, som kvinden tilhørte.

Figur 2: Kvindens bopælsregion fordelt på fødesteder (N=723)

I 2023 foregik 429 ud af 723 (59,3 %) fødsler i den region, den fødende bopælsmæssigt tilhørte. Ud af 83 fødende i region Disko, var der 50 (60,2 %), som fødte på Dronning Ingrid's Hospital, og 31 (37,3 %) som fødte på regionssygehuset i Ilulissat (region Avannaa).

Udover region Sermersooq (fraset Tasiilaqdistriktet), var Tasiilaq det fødselsdistrikt, hvor flest kvinder (87,8 %) fødte i eget distrikt. I region Avannaa fødte under halvdelen (43,7%) af kvinderne i eget fødselsdistrikt (regionssygehuset i Ilulissat), mens de øvrige fødte på Dronning Ingrid's Hospital.

Fødsler på ikke udpegede fødesteder

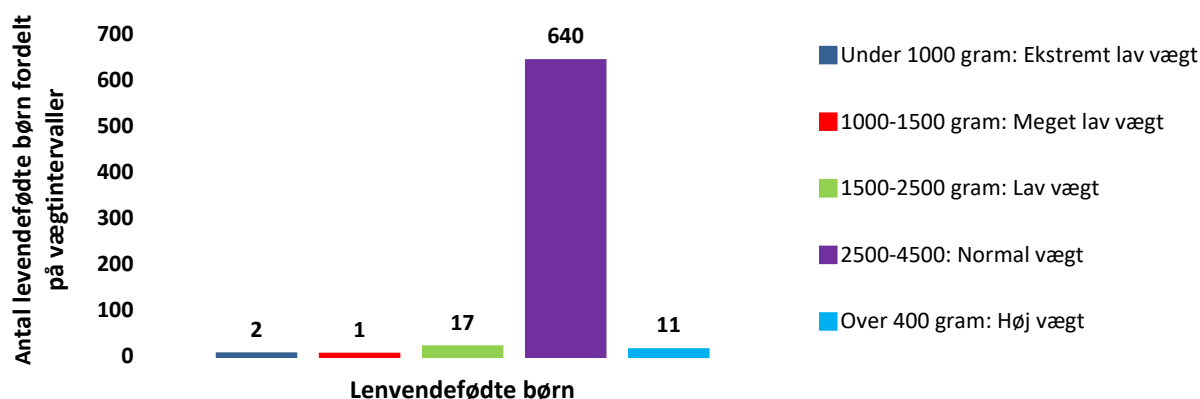
Der var fem ud af 723 (0,7 %) fødsler, som foregik i en by eller bygd, der ikke var udpeget som fødested. En af disse fødsler var til terminen (39 + 2 graviditetsuger), hvor kvinden selv valgte at føde i egen by. De fire øvrige kvinder nåede ikke frem til fødestedet, da fødslen skete spontant. Tre af disse børn var moderat for tidligt født (uge 33 til 36), men var fuldt levedygtige, mens et meget for tidligt født barn (23 + 2 graviditetsuger) døde kort efter fødslen.

Fødselsvægt

Inddelingen i vægtintervaller er baseret på Rigshospitalets definition af fødselsvægt (2).

Følgende figur viser vægten på levendefødte fordelt på vægtintervaller hos de børn, hvor vægten er registreret.

Figur 3: Levendefødte børn fordelt på vægtintervaller (N=671)

Gennemsnitsvægten for levendefødte børn var 3.580 gram (600 gram - 4.940 gram). Tabellen viser, at 95 ud af 100 børn (95%) lå indenfor det normale vægtområde (2.500 gram- 4.500 gram).

Perinatal dødelighed

Perinatal dødelighed i 2023

Følgende tabel viser antal levende- og dødfødte pr. 1.000 nyfødte børn.

Tabel 4: Perinatal dødelighed 2023 (N=728)						
	Antal nyfødte ¹	Dødfødte ²	Proportion ³	Død < 1. leveuge	Total	Perinatal dødelighed ⁴
Total	728	6	8,3	5	11	15,1

¹ En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn på Rigshospitalet i Danmark, som indgår i det totale antal nyfødte børn (1).

² Defineres som dødfødt efter 28 graviditetsuger.

³ Dødfødselsproportion defineres som antal dødfødte pr. 1.000 fødsler (levendefødte og dødfødte efter 28 graviditetsuger) (3)

⁴ Perinatal dødelighed defineres som antal dødfødte og levendefødte, der døde indenfor 1. leveuge pr. 1.000 nyfødte (levendefødte og dødfødte efter 28 graviditetsuger) (3).

I 2023 var der seks dødfødte børn, hvilket svarer til en dødfødselsproportion på 8,3 pr. 1.000 nyfødte børn. Der var 11 børn, som var dødfødte eller døde indenfor den første leveuge. Den perinatale dødelighed lå dermed på 15,1 pr. 1.000 nyfødte børn.

Samlet perinatal dødelighed i 2018-2023

Følgende tabel viser antal levende og dødfødte pr. 1.000 børn siden 2018.

Tabel 5: Perinatal dødelighed 2018-2023 (N=4.767)						
År	Antal nyfødte	Dødfødte ¹	Proportion ²	Død 1. leveuge	Total	Perinatal dødelighed ³
2018	826	5	6,1	3	8	9,7
2019	852	5	5,9	10	15	17,6
2020	841	4	4,8	4	8	9,5
2021	766	2	2,6	8	10	13,1
2022	755	1	1,3	7	8	10,6
2023	728	6	8,3	5	11	15,1
Total	4.767	23	4,8	37	55	12,6

¹ Defineres som dødfødt eller død under fødsel efter 28 graviditetsuger.

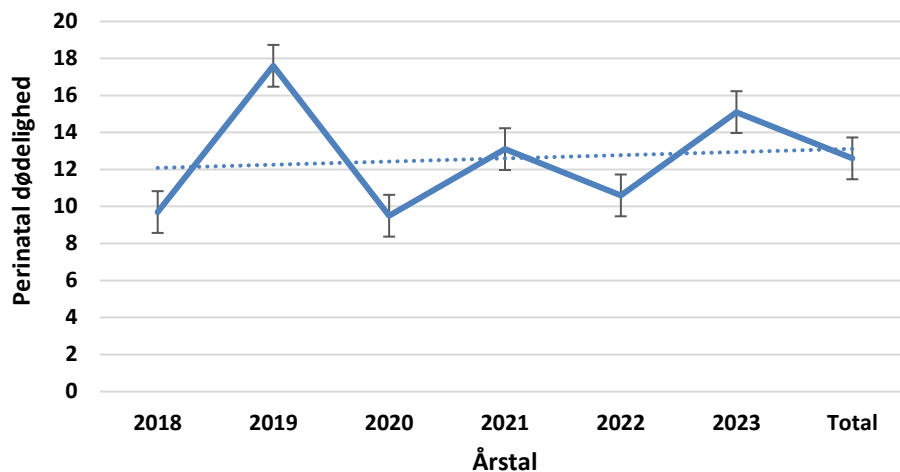
² Dødfødselsproportion defineres som antal dødfødte pr. 1.000 fødsler (levende og dødfødte efter 28 graviditetsuger) (3).

³ Perinatal dødelighed defineres som antal dødfødte og levendefødte, der døde indenfor 1. leveuge pr. 1.000 fødsler (levende og dødfødte efter 28 graviditetsuger) (3).

Den samlede dødfødselsproportion siden 2018 var 4,8 pr. 1.000 nyfødte børn. Den samlede perinatale dødelighed var 12,6 pr. 1.000 nyfødte børn. Den højeste var i 2019 og den laveste i 2020.

Følgende figur viser den perinatale dødelighed over en seksårig periode fra 2018-2023.

Figur 4: Perinatal dødelighed fra 2018 til 2023

Figuren viser en svag tendens (stiplet tendenslinje) til en stigende neonatal dødelighed, selvom tallene er små og derfor behæftet med stor usikkerhed (Sort lodret linje).

Neonatal dødelighed

Neonatal dødelighed i 2023

Følgende tabel viser antallet af levendefødte, som døde indenfor 28 dage efter fødslen (neonatale dødelighed).

Tabel 6: Neonatal og spædbarnsdødelighed fordelt på køn i 2022 (N=722)			
Køn	Levendefødte ¹	Døde < 28 dage	Neonatal dødelighed ²
Total	722	6	8,3

¹ En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn på Rigshospitalet i Danmark, som indgår i det totale antal nyfødte børn (1).

² Neonatal dødelighed defineres som antal dødsfald blandt levendefødte børn indenfor 28 dage efter fødslen pr. 1.000 levendefødte børn (3).

Den neonatale dødelighed i 2023 lå på 8,3 pr. 1.000 levendefødte børn.

Samlet neonatal dødelighed 2018-2023

Følgende tabel viser antallet af nyfødte, der døde indenfor de første 28 dage efter fødslen pr. 1.000 levendefødte børn over en 5-årig periode (2019-2023).

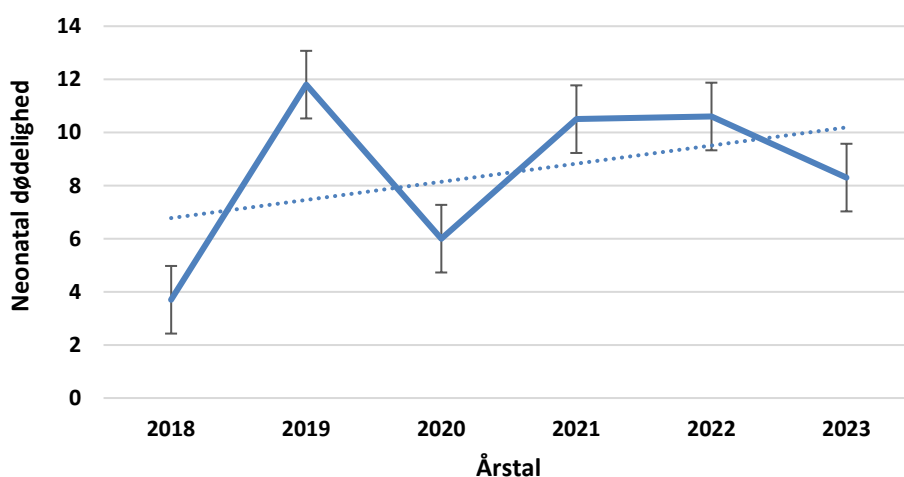
Tabel 7: Neonatal dødelighed 2018-2023 (N=4.745)			
År	Levendefødte	Død < 28 dage	Neonatal dødelighed ¹
2018	821	3	3,7
2019	847	10	11,8
2020	837	5	6,0
2021	764	8	10,5
2022	754	8	10,6
2023	722	6	8,3
Total	4.745	40	8,4

¹Neonatal dødelighed defineres som antal dødsfald blandt levendefødte børn indenfor 28 dage efter fødslen pr. 1.000 levendefødte børn (3).

Af tabellen ses, at den samlede neonatale dødelighed siden 2018 var 8,4 pr. 1.000 levendefødte børn. Den højeste var i 2019 og den laveste i 2018. Den samlede spædbarnsdødelighed er ikke opgjort, idet data først foreligger ved udgangen af 2024.

Følgende figur viser den neonatale dødelighed over en seksårig periode fra 2018-2023.

Figur 5: Neonatal dødelighed fra 2018 til 2023

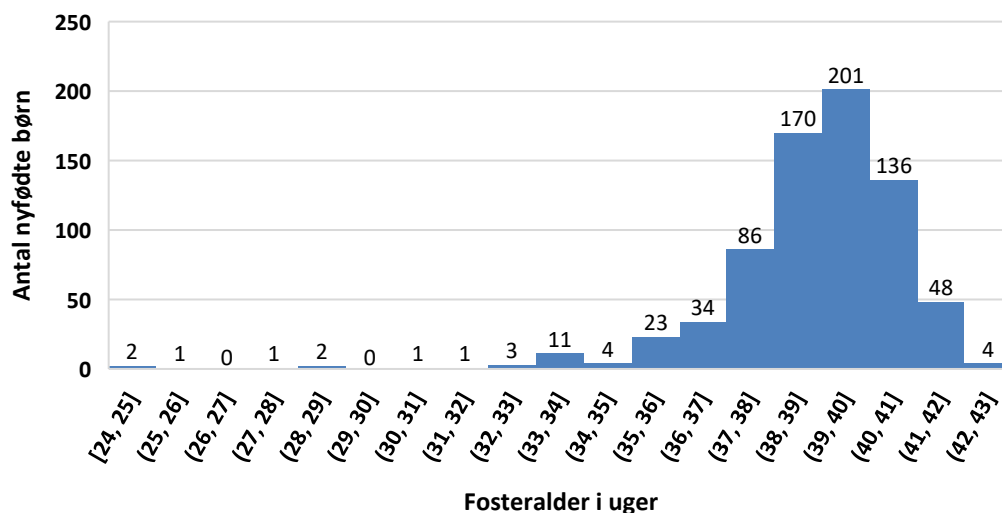

Figuren viser en tendens (stiplet tendenslinje) til en stigende neonatal dødelighed, selvom tallene er små og derfor behæftet med stor usikkerhed (Sort lodret linje).

For tidlige fødsler

Følgende figur viser fosteralder for alle nyfødte børn ved fødslen.

Figur 6: fosteralder ved fødslen (N=728)

Af figuren ses, at langt de fleste børn (81,5 %) blev født til terminen, som er fra 37 og 41 fulde graviditetsuger. Der var 5 ud af 83 (6,02 %) for tidligt fødte børn, der var dødfødte.

Indgriben i fødsel

Følgende tabel viser antallet af fødsler, hvor der blev udført planlagt kejsersnit og akut kejsersnit eller forløsning med cup fordelt på fødesteder.

Tabel 8: Afslutning af fødsel i 2023 (N=723)						
Afslutning af fødsel	Vaginal	Planlagt kejsersnit	Akut kejsersnit	Cup	Total ¹	Andel kejsersnit
Total	631	21	58	13	723	12,7 %

¹ En kvinde med bopæl i Grønland fødte et barn på Rigshospitalet i Danmark, som indgår i det totale antal nyfødte børn (1).

Af tabellen ses, at 79 ud af 723 (10,9 %) fødsler på landsplan endte med kejsersnit. Af alle kejsersnit var 26,6 % planlagte.

Udviklingen i Fødselstal i Grønland

Følgende tabel viser udviklingen i det totale antal levendefødte børn i Grønland de sidste 10 år vist som antal levendefødte børn pr. 1.000 fordelt på årstal.

Tabel 9: Antal levendefødte børn og fertilitetskvote i Grønland 2013-2022			
År	Antal levendefødte børn	Antal kvinder i fertile alder ¹	Fertilitetskvote ²
2014	805	13.765	58,5
2015	854	13.493	62,0
2016	830	13.297	62,4
2017	853	13.106	65,1
2018	819	12.946	63,2
2019	849	12.867	66,0
2020	835	12.917	64,6
2021	761	13.017	58,5
2022	754	13.073	57,7
2023	722	13.141	54,9

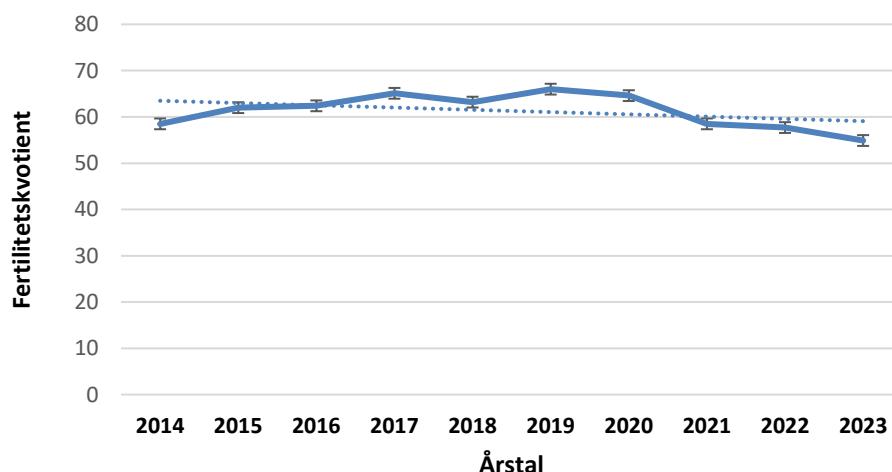
¹ Antal kvinder fra 15-49 år baseret på midtårsbefolkningstal 2013-2022 fra Grønlands Statistik (1).

² Antal levendefødte børn pr. 1.000 kvinder i den fertile alder (15-49 år).

Der ses en tendens til et faldende fødselstal i landet over en 10-årig periode. Det laveste fødselstal var i 2023, hvor der samtidig også sås den laveste fertilitetskvote.

Følgende figur viser fertilitetskvote (antal levendefødte børn pr. 1.000 kvinder i den fertile alder) over en 10-årig periode fra 2014 til 2023.

Figur 7: Fertilitetskvote fra 2014-2023

Figuren viser en tendens til en svagt faldende fertilitet angivet med usikkerheder og lineær tendenslinje.

Diskussion

Fertilitet

I 2023 blev der født 728 børn, hvor moren havde bopæl i Grønland. Et enkelt af disse børn blev født på Rigshospitalet i Danmark efter henvisning fra Det Grønlandske Sundhedsvæsen, idet barnet havde en misdannelse, som skulle håndteres af relevante specialister. Da der var seks dødfødte børn, betød det, at der i alt var 722 levendefødte børn. Disse nyfødte børn var fordelt på 723 fødsler, da der blev født fem hold tvillinger.

Fertilitetskvotienten på landsplan var 55,2 pr. 1.000 kvinder i den fertile alder. Der blev født flest børn i forhold til antal kvinder i den fertile alder i region Disko med en fertilitetskvotient på 65,2 pr. 1.000 kvinder og færrest i region Sermersooq med en fertilitetskvotient på 49,7 pr. 1.000 kvinder (Figur 1). Dette sås også i Danmark, hvor fertiliteten var lavere i Region Hovedstaden end i resten af landet (4).

Den samlede fertilitetskvotient benyttes som internationalt mål til sammenligning af fertiliteten landene i mellem. I Grønland var den 1.731 pr. 1.000 kvinder i den fertile alder, hvilket svarer til, at hver kvinde i gennemsnit i løbet af den fertile alder vil få 1,7 barn, hvis fødselskvotienterne forbliver, som de var i 2023 (Tabel 2). Den samlede fertilitetskvotient faldt fra 1.810 i 2022 til 1.731 i 2023. En fertilitetskvotient under 2.000 betyder, at der fødes under to børn pr. kvinde, hvilket indebærer, at befolkningen ikke reproducerer sig selv.

På verdensplan var den samlede fertilitetskvotient på 2.312 pr. 1.000 kvinder i den fertile alder i 2023, hvilket indikerer en befolkningstilvækst globalt (5). I Danmark var den samlede fertilitetskvotient samme år på 1.496 (4), mens den samlet set for Europa var på 1.610 (6). Grønland ligger stadig højt i forhold til de andre lande i Norden (fraset Færøerne) og mange lande i Europa, men det tyder på, at der nu ses en lignende tendens i Grønland, hvor fertiliteten er faldet til under to børn pr. kvinde i den fertile alder.

Der kan være flere forklaringer på, at fertiliteten generelt er faldende i landet, og at den er lavest i hovedstadsområdet. Holdningsmæssige ændringer i samfundet kan være en del af forklaringen, hvor nogle helt fravælger børn eller vælger at få færre børn ud fra et personligt valg relateret til uddannelse, indkomst og muligheden for at kombinere job og karriere med familie. Den stigende urbanisering spiller sandsynligvis også en rolle, når unge i den reproduktive alder flytter til de større byer, hvor uddannelse vægtes højere end at få mange børn tidligt i livet. Herudover har det også betydning, om man har mødt en passende partner, mens det stadig er muligt.

Aldersbetinget fertilitet

De højeste aldersbetingede fertilitetskvotienter lå i aldersintervallet 20 til 34 år. Der sås dog også en relativ høj fertilitetskvotient blandt 15 til 19-årige. Der var 44 teenagere, som fødte i Grønland i 2023, hvilket svarer til en aldersbetinget fertilitetskvotient på 25,8 pr. 1.000 kvinder i aldersintervallet (Tabel 2). Til sammenligning var denne 0,8 pr. 1.000 kvinder i aldersintervallet i Danmark samme år (4).

Gennemsnitsalderen for fødende i Grønland i 2023 var 29 år, hvilket er på niveau med tidligere år (28,9 år i 2022, 28,2 år i 2021 og 28,7 år i 2020) (7). Til sammenligning var den i Danmark 31,5 år i 2023 (4). Generelt sås en tendens til, at grønlandske kvinder får tidligere børn sammenlignet med danske kvinder. Dette blev særligt afspejlet i, at andelen af fødsler hos mødre under 25 år var langt højere i Grønland. Samlet set var der dog også en tendens til, at grønlandske kvinder fik færre børn sammenlignet med de tidligere år (7).

Fødesteder

Næsten tre fjerdedele (71,7 %) af alle børn blev født på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, idet alle planlagte kejsersnit og de fleste risikofødsler fra hele landet blev varetaget her. Dette betød også, at lidt over en tredjedel af de fødende kvinder på Dronning Ingrid's Hospital kom fra en by/bygd et andet sted i landet end Nuuk (Tabel 3 og figur 2).

I 2023 foregik cirka to tredjedele (59,5 %) af fødslerne i det fødedistrikt, den fødende bopælsmæssigt tilhørte (Figur 2). Dronning Ingrid's Hospital og Tasiilaq sundhedscenter, var de fødesteder, hvor flest fødende havde bopæl i byen (Figur 2). På landsplan var der en enkel kvinde, som selv valgte at føde i egen by, der ikke var udpeget som fødested.

Vægt

Figur 3 viser, at ni ud af ti børn med vægtregistrering (95,4 %) lå indenfor det normale vægtområde (2500 gram - 4500 gram).

Dødsfødsler og perinatal dødelighed

I 2023 var der seks dødfødte barn, hvilket svarer til en dødfødselsproportion på 8,3 pr. 1.000 nyfødte (Tabel 4). Den samlede dødfødselsproportion over en periode fra 2018-2023 var på 4,8 pr. 1.000 nyfødte. Tallene er dog meget små, hvorfor tilfældige variationer kan tillægges for stor en betydning, når proportioner udregnes. Der var ingen dødfødte på ikke udpegede fødesteder, men der var en fødsel, hvor barnet døde lige efter fødslen. Fosteret havde dog en alder på under 24 uger – og ville derfor med al sandsynlighed ikke have været levedygtigt, selvom fødslen var blevet varetaget på Dronning Ingrid's Hospital.

Den perinatale dødelighed i 2023 var på 15,1 pr. 1.000 nyfødte, hvilket lå over gennemsnittet for de sidste seks år (2018-2023), hvor den samlede perinatale dødelighed var 12,6 pr. 1.000 levende- og dødfødte børn (Tabel 5). Der sås en svag tendens til en stigning i perinatal dødelighed, som dog stadig kan tillægges tilfældig variation (Figur 4).

Neonatal dødelighed

I Grønland lå den neonatale dødelighed i 2023 på 8,3 pr. 1.000 levendefødte børn (Tabel 6). Der var en svag stigning fra 2018 til 2023, som dog kan skyldes tilfældig variation, da den var nedadgående i 2020, mens den efter 2020 steg, for så igen at falde fra 2022 til 2023 (Figur 5).

Den samlede neonatale dødelighed over en 6-årig periode (2018-2023) lå på 8,4 pr. 1.000 levendefødte børn (Tabel 6). FN har defineret en målsætning for alle lande om, at den neonatale dødelighed maksimalt skal være 12 dødsfald per 1.000 levendefødte børn i 2030 (8), hvilket Grønland lever op til.

Den samlede 1-årige spædbarnsdødelighed er ikke opgjort, idet data først foreligger ved udgangen af 2024. Det skal her bemærkes, at dødsfald indenfor de første 28 dage udgør en stor andel af den samlede spædbarnsdødelighed, og dødeligheden efter de første 28 dage efter fødslen har mindre sammenhæng med omstændigheder omkring graviditet og fødsel.

For tidlige fødsler

Der var 83 ud af 723, som fødte for tidligt (Figur 6). Andelen af for tidlige fødsler før 37. graviditetsuge var dermed 11,5 %. Fire af disse fødsler foregik på ikke udpegede fødesteder, og kun en enkelt af disse var så tidligt i graviditeten, at barnet ikke var levedygtigt. Flere Studier har vist en sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og for tidlig fødsel. Rygning udgør en betydelig, men ikke en altoverskyggende forklaring (9,10). Det er dog svært at forudsige, hvilke børn, der fødes for tidligt. Rygning, ernæring og infektioner hos moderen øger risikoen for en for tidlig fødsel. Andre risikofaktorer er unormale forhold omkring livmoder, fostervand samt moderkage, flerfoldsgraviditet og misdannelser hos barnet. For tidlig fødsel ved tidligere graviditet og tidligere keglesnitsoperationer kan også øge risikoen (11).

I 2023 foregik 59 ud af 83 (71,1 %) for tidlige fødsler på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk. Disse tal indikerer, at jordemødrene var gode til at identificere risikofaktorer for at føde for tidligt, så en meget stor andel af dem, som fødte for tidligt, blev overflyttet i tide. Tallene viser også, at fem ud af seks dødfødte var for tidligt fødte børn, hvor fire blev født på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

Indgriben i fødsel

På landsplan fik 79 ud af 723 (10,9 %) fødsler med planlagt eller akut kejsersnit. Der var relativt flest udførte kejsersnit på Dronning Ingrid's Hospital. Dette kan forklares med, at planlagte kejsersnit henvises til Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk – samtidig med at risikofødsler, hvor der er større risiko for akut kejsersnit, også henvises til Dronning Ingrid's Hospital.

Udviklingen i fødselstal i Grønland

Det laveste fødselstal og fertilitetskvotient i Grønland igennem en 10-årig periode var i 2023 (Tabel 9 og figur 7). Der sås en svag stigning fra 2015 frem til 2019. Herefter synes der at være en generel tendens til et faldende fødselstal (Figur 7). At antallet af fødsler er gået mærkbart ned (Tabel 9), har betydning for sundhedsydelse i forbindelse med graviditet og fødsel. Herudover betyder et lavere fødselstal på sigt et lavere befolkningstal, som vil få generel betydning for samfundet. Fertilitetskvotienten, hvor fødselstallet sættes i relation til antal kvinder i den fertile alder over en 10-årig periode, var også lavest i 2023, men dog kun svagt faldende i forhold til tidligere år. Hvis fertilitetskvotienten fortsat falder, vil den nærme sig de andre nordiske lande – herunder Danmark, hvor der ikke længere sker en reproduktion af befolkningen. Dette kan skyldes flere faktorer, men hænger sandsynligvis sammen med en stigende urbanisering og befolkningens uddannelsesniveau, som bevirker, at man vælger at få færre børn i en senere alder (9,10).

Referencer

1. [Regionale fertilitetsmål efter område, fødested, fertilitetsmål og tid. PxWeb \(stat.gl\)](#)
2. [Definitioner \(rigshospitalet.dk\)](#)
3. [9241563206_eng.pdf \(who.int\)](#)
4. [Fertilitet - Danmarks Statistik \(dst.dk\)](#)
5. [Global Total Fertility Rate 1950-2024 & Future Projections \(database.earth\)](#)
6. [Europe Fertility Rate 1950-2023 | MacroTrends](#)
7. [Sundhedsfaglige notater vedrørende 2022 \(nun.gl\)](#)
8. [Verdensmål Indikator: 3.2.2 - Neonatal dødelighed - Danmarks Statistik \(dst.dk\)](#)
9. Crosignani PG, Fanti M. Europe the continent with the lowest fertility. Human Reproduction Update 2010; 16 (6): 590–602
10. Aabakke AJM, Mortensen L, Krebs L. Socioøkonomiske faktorer har betydning for graviditet og fødsel. UGESKRIFTET 25. marts 2019: 1-5
11. [For tidlig fødsel \(præmaturitet\) - Patienthåndbogen på sundhed.dk](#)

Landslægeembedet/Louise Faber, 27. september 2024